

Lieta C-641/23 [Dubers] ⁱ**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 26. oktobris

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Amsterdam* (Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 26. oktobris

Persona, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis:

YM

Pamatlietas priekšmets

Eiropas apcietināšanas ordera izpilde

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas apcietināšanas ordera izskatīšanas laikā ir radušies jautājumi par Nīderlandes likuma saderību ar Savienības tiesību aktiem attiecībā uz nosacījumiem, ar kādiem var pieprasīt atpakaļnogādes garantiju pēc kriminālvajāšanas veikšanas [ordera] izsniegšanas dalībvalstī. Lēmums lūgt prejudiciālu nolēmumu tika pieņemts pēc tam, kad bija beidzies termiņš, kurā bija jāpieņem lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Līdz ar to rodas arī formāls jautājums par to, vai tas var būt šķērslis tam, lai Tiesai uzdotu prejudiciālus jautājumus pēc būtības.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 17. panta 4. un 7. punktu, skatot tos kopsakarā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, netiek pieļauts,

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

ka dalībvalsts pirmo minēto tiesību normu īsteno tādā veidā, ka izpildes tiesu iestāde, kuras lēmumi nav pārsūdzami parastajā kārtībā, 90 dienu termiņu lēmuma pieņemšanai nedrīkst pagarināt tikai tādēļ, ka tā plāno Eiropas Savienības Tiesai iesniegt prejudiciālus jautājumus pēc šī termiņa beigām, līdz ar to šai iestādei attiecīgi ir jālemj par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, neuzdodot šos prejudiciālos jautājumus?

2) Vai ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punktu, skatot to kopsakarā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 18. pantu un, ciktāl nepieciešams, kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. pantu un 21. panta 2. punktu, netiek pieļauts, ka dalībvalsts pirmo minēto tiesību normu īsteno tādā veidā, ka izpildes dalībvalstī dzīvojošu personu nodošanu kriminālvajāšanai var pakārtot nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju tikai tad, ja nodarījums, sakarā ar kuru tiek pieprasīta nodošana kriminālvajāšanas veikšanai, ietilpst šīs dalībvalsts jurisdikcijā, kā rezultātā šis nosacījums nav izpildīts, ja šis nodarījums nav sodāms saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem, lai gan šī dalībvalsts tādu pašu nosacījumu attiecībā uz saviem pilsoņiem neparedz?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša: vai ar Pamatlēmuma 2008/909/TI 9. panta 1. punkta d) apakšpunktu, skatot to kopsakarā ar šī pamatlēmuma 25. pantu, kā arī skatot to kopsakarā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 1. punktu un 5. panta 3. punktu, netiek pieļauts, ka dalībvalsts, kas ir piemērojusi Pamatlēmuma 2008/909/TI 7. panta 4. punktu, pirmo minēto tiesību normu īsteno tā, ka,

pēc tam, kad izpildes tiesu iestāde, pastāvot atpakaļnogādes garantijai, ir piekritusi veikt nodošanu izsniegšanas dalībvalstij kriminālvajāšanas veikšanai par nodarījumu Pamatlēmuma 2002/584/TI 2. panta 4. punkta izpratnē, kas saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem nav sodāms, bet attiecībā uz kuru izpildes tiesu iestāde ir skaidri atturējies atteikt nodošanu minētā pamatojuma dēļ,

citām izpildes dalībvalsts (kā izpildes valsts) iestādēm ir jāatsakās vai tās drīkst atteikties atzīt un izpildīt brīvības atņemšanas sodu, kas par šo nodarījumu piespriests izsniegšanas dalībvalstī, pamatojoties uz to, ka tas nav sodāms saskaņā ar izpildes dalībvalsts (kā izpildes valsts) tiesību aktiem, un tādēļ tām ir jāatsaka vai tās drīkst atteikt arī atpakaļnogādes garantijas izmantošanu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.), 2., 4., 5. un 17. pants

Padomes Pamatlēmums 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi,

lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.), kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299/TI, 7., 9. un 25. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Wet van 29 april 2004 tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Overleveringswet) (2004. gada 29. aprīļa Likums, ar ko īsteno Eiropas Savienības Padomes Pamatlēmumu par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp Eiropas Savienības dalībvalstīm (Likums par nodošanu), turpmāk tekstā – “*OLW*”) (*Stb.* [Nīderlandes oficiālais izdevums] 2004, 195), ar grozījumiem, 6., 7., 22. un 29. pants

Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (Likums par brīvības atņemšanas sodu un nosacītu sodu savstarpēju atzīšanu un izpildi, turpmāk tekstā – “*WETS*”) (*Stb.* 2012, 333), ar grozījumiem, 1:1., 2:11., 2:12. un 2:13. pants

Wetboek van strafrecht (Kriminālkodekss, turpmāk tekstā – “*Sr*”), 7. un 86.b pants

Wetboek van strafvordering (Kriminālprocesa kodekss), 456. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pamatlieta attiecas uz Eiropas apcietināšanas orderi, ko 2023. gada 9. maijā attiecībā uz YM ir izsniegusi *Sad Okręgowy w Jeleniej Górze, Wydział III Karny* (Jeleņas Goras apgabaltiesa, Trešā krimināllietu nodaļa, Polija). *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas pirmās instances tiesa, Nīderlande, turpmāk tekstā – “*Rechtbank*”) kā izpildes tiesu iestādei ir jāpieņem lēmums par šī Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Pēdējās minētās lēmums nav pārsūdzams parastajā kārtībā.
- 2 Šā Eiropas apcietināšanas ordera mērķis ir veikt kriminālvajāšanu pret YM par nodarījumu, proti, par pienākuma maksāt uzturlīdzekļus saskaņā ar Polijas tiesu nolēmumiem neizpildi. Izsniegšanas tiesu iestāde neuzskatīja šo nodarījumu par noziedzīgu nodarījumu Pamatlēmuma 2002/584/TI 2. panta 2. punkta izpratnē, kas var būt par pamatu nodošanai, “nepārbaudot darbības abpusējo sodāmību”. *Rechtbank* ir konstatējusi, ka saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nodarījums nav sodāms, taču uzskata par lietderīgu atturēties no fakultatīvā atteikuma pamata Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 1. punkta izpratnē piemērošanas.
- 3 YM ir Polijas valstspiederīgais, bet vismaz piecus gadus ir likumīgi un nepārtraukti uzturējies Nīderlandē un tādējādi ir ieguvis pastāvīgās uzturēšanās tiesības Nīderlandē. *Rechtbank* uzskata, ka viņš ir Nīderlandes rezidents Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punkta izpratnē. Turklāt YM ir tik ciešas

saites ar Nīderlandi, ka brīvības atņemšanas soda, kas, iespējams, tiktu piespriests pēc nodošanas Polijai, izpilde Nīderlandē sekmētu sociālās reintegrācijas iespējas.

- 4 YM tika apcietināts Nīderlandē 2023. gada 2. jūlijā, lai izpildītu Eiropas apcietināšanas orderi. Šajā dienā sākās 60 dienu lēmuma pieņemšanas termiņš. Šī lieta tika izskatīta pirmajā tiesas sēdē 2023. gada 24. augustā. Šajā tiesas sēdē *Rechtbank* pagarināja 60 dienu termiņu par 30 dienām. Ar 2023. gada 7. septembra starplēmumu *Rechtbank* atsāka lietas izskatīšanu, lai 2023. gada 28. septembra tiesas sēdē lietas dalībniekiem dotu iespēju izteikties par paredzēto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. 90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņš beidzās 2023. gada 30. septembrī, tātad, pirms šī lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Ievads

- 5 Tas, ka nodarījums, sakarā ar kuru tiek lūgta nodošana kriminālvajāšanai, saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nav noziedzīgs nodarījums un ka pieprasītā persona ir Nīderlandes rezidents, rada pamatu diviem prejudiciāliem jautājumiem par Pamatlēmuma 2002/584/TI un Pamatlēmuma 2008/909/TI interpretāciju saistībā ar lēmumu, vai personas, kas dzīvo valsts teritorijā, nodošanu kriminālvajāšanai drīkst pakārtot nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju.
- 6 Tomēr, pirms *Rechtbank* var uzdot prejudiciālos jautājumus, tai, ņemot vērā valsts tiesību aktus, ir jāizskata jautājums, vai šajā tiesvedības stadijā tā Tiesai vēl var iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pirmais jautājums

- 7 Ņemot vērā lielo saņemto Eiropas apcietināšanas orderu skaitu (aptuveni 1000 gadā), regulāri gadās, ka *Rechtbank* Eiropas apcietināšanas orderi var izskatīt tikai īsi pirms 60 dienu lēmuma pieņemšanas termiņa beigām (kā šajā gadījumā) vai pat tikai pēc tam. Bieži vien tikai pēc tiesas sēdes, tiesai spriežot par pieņemamo lēmumu, atklājas, ka konkrētā lietā rodas jautājums par Savienības tiesību interpretāciju. Tā tas ir arī šajā lietā. Pirmajā tiesas sēdē neviens no lietas dalībniekiem neuzskatīja, ka veids, kādā Nīderlande ir transponējusi Pamatlēmumu 2002/584/TI un Pamatlēmumu 2008/909/TI, prasa šo pamatlēmumu interpretāciju, bet *Rechtbank* šo jautājumu savā starplēmumā ir izskatījusi pēc savas ierosmes. Šādā gadījumā pieprasītajai personai un prokuratūrai *a posteriori* tiek dota iespēja sniegt savus apsvērumus par prejudiciālajiem jautājumiem. Šim nolūkam *Rechtbank* šajā lietā rīkoja vēl vienu tiesas sēdi. Visbeidzot, arī prejudiciālo jautājumu formulēšanai un lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu sagatavošanai ir nepieciešams saprātīgs laiks. Īsumā: nav neparasti, ka lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu var iesniegt tikai pēc tam, kad

ir beidzies 90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņš, pat ja attiecīgais nodoms pastāvēja jau pirms šī termiņa beigām.

- 8 *OLW* 22. panta 4. punkts ir vienīgais valsts juridiskais pamats, lai pagarinātu 90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņu saistībā ar Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Saskaņā ar šo tiesību normu pagarinājums ir iespējams, “ja *Rechtbank*, pastāvot izņēmuma gadījumam, 3. punktā minētajā termiņā [90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņā] vēl nevarēja pieņemt lēmumu, jo tā gaida Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu par uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir būtiski tās lēmumam”. Ņemot vērā likuma sagatavošanas darbos sniegtos paskaidrojumus par šo tiesību normu, *Rechtbank* to interpretē tādējādi, ka 90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņa pagarinājums saistībā ar uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir iespējams tikai tad, ja *Rechtbank* šos jautājumus ir faktiski uzdevusi pirms termiņa beigām.
- 9 *Rechtbank* uzskata *OLW* 22. panta 4. punktu par nesaderīgu ar Savienības tiesībām, jo ar šo tiesību normu tai tiek liegts uzdot prejudiciālus jautājumus, ja 90 dienu lēmuma pieņemšanas termiņš jau ir beidzies.
- 10 Tiesa savā spriedumā lietā F ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir jāievēro Pamatlēmuma 2002/584/TI 17. pantā noteiktie termiņi galīgā lēmuma pieņemšanai, “ja vien kompetentā tiesa nenolemj vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu”¹. Šādā gadījumā pastāv “izņēmuma gadījum[s]” Pamatlēmuma 2002/584/TI 17. panta 7. punkta izpratnē, kā rezultātā nodošanas procedūra var pārsniegt 90 dienu termiņu².
- 11 Ņemot vērā to, ka *Rechtbank* lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi nav pārsūdzams parastajā kārtībā, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. panta trešo daļu *Rechtbank* ir pienākums vērsties Tiesā. Tomēr tādā gadījumā kā šis *OLW* 22. panta 4. punkta formulējums liedz *Rechtbank* izpildīt savu pienākumu uzdot prejudiciālus jautājumus par Pamatlēmuma 2002/584/TI un Pamatlēmuma 2008/909/TI interpretāciju. Taču tādas valsts procesuālās tiesību normas kā *OLW* 22. panta 4. punkts, nevar atbrīvot *Rechtbank* no pienākumiem, kuri tai ir saskaņā ar LESD 267. pantu³.
- 12 Tādējādi, lai noteiktu, vai *Rechtbank* drīkst uzdot prejudiciālos jautājumus pēc būtības, vispirms ir jāuzdod formāls prejudiciālais jautājums par to, vai ar Savienības tiesību aktiem netiek pieļauts dalībvalsts regulējums, ar ko šādā veidā tiek ierobežots izpildes tiesu iestādes pienākums uzdot prejudiciālos jautājumus. Ja atbilde uz formālo prejudiciālo jautājumu ir apstiprinoša, *Rechtbank* var uzdot prejudiciālos jautājumus pēc būtības.

¹ Spriedums, 2013. gada 30. maijs, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 64. un 65. punkts.

² Spriedums, 2019. gada 12. februāris, TC, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, 43. punkts.

³ Spriedums, 2017. gada 15. marts, *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 47. punkts.

Otrais jautājums

- 13 Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, *Rechtbank* vēlas zināt, vai veids, kādā Nīderlande ir transponējusi Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punktu, ir saderīgs ar Savienības tiesībām.
- 14 Pienākuma maksāt uzturlīdzekļus nepilngadīgam bērnam neizpilde, kas konstatēta ar tiesas nolēmumu, šajā gadījumā saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nav sodāma (2. punkts). Nīderlandes tiesību normu, ar ko transponē Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 1. punktu, *Rechtbank* interpretē tādējādi, ka šajā ziņā tas ir fakultatīvs atteikuma pamats. Tādējādi tā var atturēties no nodošanas atteikuma, pamatojoties uz to, ka nodarījums Nīderlandē nav sodāms. Tā arī uzskata, ka šajā gadījumā tas ir lietderīgi, jo nodarījumu Polijā ir izdarījis Polijas valstspiederīgais.
- 15 YM ir lūdzis, lai viņš tiktu pielīdzināts Nīderlandes pilsonim un lai viņam tiktu piemērota Nīderlandes tiesību norma, ar kuru transponēts Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punkts, proti, *OLW* 6. pants. Ir izpildīti divi no trim *OLW* 6. panta 3. punktā šajā ziņā paredzētajiem nosacījumiem. YM ir pierādījis, ka viņš vismaz piecus gadus ir nepārtraukti un likumīgi uzturējies Nīderlandē (pirmais nosacījums). No *Immigratie- en Naturalisatiedienst* (Imigrācijas un naturalizācijas dienests) sagatavotā atzinuma attiecībā uz YM izriet, ka ir paredzams, ka viņš nezaudēs savas uzturēšanās tiesības Nīderlandē soda vai pasākuma, kas viņam tiks piespriests pēc nodošanas, rezultātā (trešais nosacījums). Turklāt *Rechtbank* ir konstatējusi, ka YM ir ekonomiskas, sociālas un lingvistiskas saites ar Nīderlandi, kas sniedz labākas izredzes viņa sociālajai reintegrācijai Nīderlandē nekā izsniegšanas dalībvalstī. Tādējādi ir pietiekams pamats YM nodošanu pakārtot nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju.
- 16 Tomēr otrais nosacījums par pielīdzināšanu Nīderlandes pilsonim šajā gadījumā nav izpildīts. Saskaņā ar to pret attiecīgo personu “ir jāvar veikt kriminālvajāšanu Nīderlandē par nodarījumu, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā”, t.i., uz šo nodarījumu ir jāattiecas Nīderlandes jurisdikcijai. Nodarījums, sakarā ar kuru šajā lietā tiek prasīta nodošana, ir izdarīts ārpus Nīderlandes. Attiecībā uz ekstrateritoriālo jurisdikciju *Sr* 7. panta 1. un 3. punktā ir noteikts, ka saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nodarījums ir sodāms, turklāt kā smags noziedzīgs nodarījums (*misdrif*). Tā kā saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem šis nodarījums kā tāds nav noziedzīgs nodarījums, Nīderlandei šajā ziņā nav jurisdikcijas. Tātad saskaņā ar *OLW* 6. panta 3. punkta formulējumu *Rechtbank* nodošanu Polijai YM kriminālvajāšanas nolūkā nevar pakārtot atpakaļnogādes Nīderlandē garantijai.
- 17 Tomēr rodas jautājums, vai nosacījums, ka pret pieprasīto personu “Nīderlandē var veikt kriminālvajāšanu par nodarījumiem, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā”, ir saderīgs ar Savienības tiesībām, it īpaši ar LESD 18. pantu, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 20. pantu un 21. panta 2. punktu. *Rechtbank* uzskata, ka ar *OLW* 6. panta 3. punktu, pamatojoties uz šo ārvalstniekiem (citu dalībvalstu, kas nav Nīderlande,

pilsoņiem) piemērojamo nosacījumu, tiek ieviesta atšķirība pilsonības dēļ. Proti, *OLW* 6. panta 1. punktā šāds nosacījums attiecībā uz Nīderlandes pilsoņiem nav iekļauts. Tādējādi Nīderlandes pilsoņa nodošanu kriminālvajāšanai *Rechtbank* var pakārtot nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju, pat ja Nīderlandei nav jurisdikcijas attiecībā uz nodarījumu, sakarā ar kuru tiek pieprasīta nodošana kriminālvajāšanas veikšanai. Savukārt Nīderlandē dzīvojoša ārvalstnieka nodošanu kriminālvajāšanai *Rechtbank* var pakārtot nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju tikai tad, ja Nīderlandei ir jurisdikcija attiecībā uz nodarījumu, sakarā ar kuru tiek pieprasīta nodošana kriminālvajāšanas veikšanai.

- 18 Šī atšķirība nav saistīta ar ekstrateritoriālās jurisdikcijas regulējumu. Saskaņā ar *Sr* 7. panta 1. un 3. punktu Nīderlandei ir jurisdikcija attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kurus ārvalstīs izdarījuši Nīderlandes pilsoņi un ārvalstnieki (kā, piemēram, YM), kuru [pastāvīgā] dzīvesvieta vai domicils ir Nīderlandē. Ja ārvalstīs izdarītais nodarījums saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nav sodāms, Nīderlandei nav jurisdikcijas ne attiecībā uz noziedzīga nodarījuma izdarītāju, kas ir Nīderlandes pilsonis, ne attiecībā uz noziedzīga nodarījuma izdarītāju, kas ir ārvalstnieks ar domicilu vai [pastāvīgo] dzīvesvietu Nīderlandē.
- 19 Nosacījums, ka pret ārvalstnieku “Nīderlandē var tikt veikta kriminālvajāšana par nodarījumiem, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā”, izriet no Nīderlandes deklarācijas par (1957. gada 13. decembrī Parīzē parakstīto) Eiropas Konvenciju par izdošanu un Konvenciju, par izdošanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu⁴. Šis nosacījums ir paredzēts, lai novērstu pieprasītās personas nesodāmību gadījumos, kad izpildes tiesu iestāde nodošanu pakārto nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju, bet izsniegšanas dalībvalsts nesniedz nekādu vai nesniedz pietiekamu atpakaļnogādes garantiju.
- 20 *Rechtbank* uzskata, ka šie centieni novērst nesodāmību nav objektīvs pamats atšķirībai.
- 21 Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. pantā paredzētās garantijas Tiesa ir aprakstījusi kā “garantijas, kas īpašos gadījumos jāsniedz izsniegšanas dalībvalstij”⁵. Tātad izsniegšanas dalībvalstij ir pienākums tās piešķirt, ja tās izsniegšanas tiesu iestāde lūdz nodot personu, kas ir izpildes dalībvalsts valstspiederīgais vai tajā dzīvo, kriminālvajāšanas veikšanai. Šo secinājumu apstiprina tas, ka šīs garantijas nesniegšana nav viens no Pamatlēmuma 2002/584/TI 3.–4.a pantā minētajiem atteikuma pamatiem. Arī Pamatlēmuma 2002/584/TI 27. panta 4. punkts un 28. panta 2. punkta d) apakšpunkts apstiprina šo secinājumu. Saskaņā ar šīm tiesību normām gadījumā, ja tiek lūgta papildu piekrišana saistībā ar

⁴ Parakstīta Dublinā 1996. gada 27. septembrī (OV 1996, L 313, 12. lpp.).

⁵ Spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 42. punkts; 2019. gada 15. oktobris, *Dorobantu*, C-128/18, EU:C:2019:857, 48. punkts, un 2020. gada 11. marts, SF (Eiropas apcietināšanas orderis – Atpakaļnogādes garantija uz izpildes dalībvalsti), C-314/18, EU:C:2020:191, 40. punkts.

Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. pantā minētajām situācijām, izsniegšanas dalībvalstij it īpaši ir jāsniedz tajā minētās garantijas.

- 22 Ja izsniegšanas dalībvalstij patiešām ir pienākums sniegt atpakaļnogādes garantiju attiecībā uz personu, kas ir izpildes dalībvalsts valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs, tad ar nosacījumu, ka pret ārvalstnieku “Nīderlandē var tikt veikta kriminālvajāšana par nodarījumiem, kas ir Eiropas apcietināšanas ordeņa pamatā”, tiek ņemta vērā iespēja, ka izsniegšanas dalībvalsts neievēro Savienības tiesības. Tomēr Savienības tiesību pamatā ir savstarpēja uzticēšanās, ka citas dalībvalstis ievēro Savienības tiesību aktus, līdz ar to izpildes dalībvalsts tikai ārkārtas apstākļos var pārbaudīt, vai izsniegšanas dalībvalsts konkrētā gadījumā ir ievērojusi Savienības tiesību aktus⁶. Tātad ar nosacījumu tiek paredzēti šādi ārkārtas apstākļi.
- 23 Šī lieta skaidri parāda šādas pieejas trūkumus. Vēl pirms *Rechtbank* lēmuma par to, vai YM var pielīdzināt Nīderlandes pilsonim, prokuratūra lūdza izsniegšanas tiesu iestādei sniegt atpakaļnogādes garantiju un tā tai tika arī piešķirta. Tādējādi nesodāmības risks, kura novēršanai ir paredzēts šis nosacījums, šajā gadījumā nevar īstenoties. Tomēr ar *OLW* tiek liegts tas, ka nodošana šajā lietā tiek pakārtota nosacījumam par atpakaļnogādes garantiju.

Trešais jautājums

- 24 Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, *Rechtbank* ir jāpārbauda, vai *OLW* 6. panta 3. punktu tā var interpretēt saskaņā ar pamatlēmumu. Pretējā gadījumā tai attiecīgais nosacījums nav jāpiemēro, pamatojoties uz nesaderību ar tieši piemērojamiem Savienības tiesību aktiem. *Rechtbank* neuzskata, ka *OLW* 6. panta 3. punkta interpretācija saskaņā ar pamatlēmumu ir izslēgta. Tādējādi, ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, šis nosacījums neliedz nodošanu kriminālvajāšanai ar atpakaļnogādes garantiju.
- 25 Tādā gadījumā kā šis, kurā jurisdikcijas neesamība izriet no tā, ka nodarījums, kas ir Eiropas apcietināšanas ordeņa pamatā, nav sodāms saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem, lēmums izpildes valstī dzīvojošas personas nodošanu kriminālvajāšanai sakarā ar šādu nodarījumu pakārtot atpakaļnogādes garantijai rada jautājumu par to, vai veids, kādā Nīderlande ir transponējusi Pamatlēmuma 2008/909/TI 25. pantu, ir saderīgs ar Savienības tiesībām.
- 26 *Minister van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības ministrs, turpmāk tekstā – “ministrs”) lemj par tāda brīvības atņemšanas soda atzīšanu un izpildi, kas piespriests pēc nodošanas kriminālvajāšanai ar atpakaļnogādes garantiju izsniegšanas dalībvalstī (*WETS* 2:10. panta 1. punkts) “ņemot vērā *Gerechthof [Arnhem–Leeuwarden]* (Arnemas–Leuwardenas apelācijas tiesa) īpašās palātas vērtējumu” (*WETS* 2:12. panta 1. punkts). Ja ministrs uzreiz neatsaka atzīšanu un

⁶ Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35.–37. punkts.

izpildi, *Gerechtshof Arnhem–Leeuwarden* tostarp pārbauda, vai atzīšanu neliedz obligāti atteikuma pamati, piemēram, obligātais pamats, ka “nodarījums, par kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, ja tas būtu izdarīts Nīderlandē, būtu sodāms saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem” (*WETS* 2:11. panta 3. punkta b) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar 2:13. panta 1. punkta f) apakšpunktu). Ja nodarījums, par kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nav sodāms, tad saskaņā ar likuma formulējumu sekas tam automātiski ir tādas, ka brīvības atņemšanas sods, kas šajā sakarā piespriests izsniegšanas dalībvalstī, netiek atzīts, kas nozīmē, ka attiecīgajai personai, neraugoties uz atpakaļnogādes garantiju, nav jāizcieš tās brīvības atņemšanas sods Nīderlandē.

- 27 *Rechtbank* uzskata, ka tas ir Savienības tiesību pārkāpums. Pirmkārt, Pamatlēmuma 2008/909/TI 9. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētais atteikuma pamats ietver *fakultatīvu* neatzīšanas un neizpildīšanas pamatu, kā tas izriet no darbības vārda “var” lietojuma. Otrkārt, Pamatlēmums 2008/909/TI ir balstīts uz savstarpējas atzīšanas principu. Saskaņā ar šo principu izsniegšanas valstī piespriestā brīvības atņemšanas soda atzīšana un izpilde ir norma, un atteikums ir izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri ⁷. Tādēļ, īstenojot Pamatlēmuma 2008/909/TI 9. panta 1. punkta d) apakšpunktu, dalībvalstij savām kompetentajām iestādēm būtu jāatstāj zināma rīcības brīvība šī atteikuma pamata piemērošanā ⁸.
- 28 Tomēr saistībā ar atpakaļnogādes garantiju sakarā ar nodarījumu, kas saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem nav noziedzīgs nodarījums, rodas jautājums par to, vai šāda rīcības brīvība ir saderīga ar Savienības tiesībām.
- 29 Proti, saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909/TI 25. pantu šī pamatlēmuma normas nevar ietekmēt Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 1. punkta un 5. panta 3. punkta piemērojamību vai to piemērošanas noteikumus ⁹. Tādējādi šīm normām ir “prioritāte” pār Pamatlēmuma 2008/909/TI normām. Pirmkārt, tā ir daļa no Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punktā paredzētās garantijas, ka attiecīgo personu, “pēc tās nopratināšanas, *nogādā atpakaļ* izpildes dalībvalstī, lai izciestu brīvības atņemšanas sodu [...], kas tai piespriests izsniegšanas dalībvalstī”. Otrkārt, Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punkts ir viena no pamatlēmuma tiesību normām, kas izpildes tiesu iestādei “dod iespēju īpašās situācijās [...] nolemt, ka izsniegšanas dalībvalstī piespriestais sods ir jāizpilda izpildes dalībvalsts teritorijā” ¹⁰. Ja izpildes tiesu iestāde ir piekritusi nodošanai ar atpakaļnogādes garantiju (tai neizmantojot fakultatīvo atteikuma

⁷ Spriedums, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza*, C-289/15, EU:C:2017:4, 46. punkts.

⁸ Skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, X (Eiropas apcietināšanas orderis – *Ne bis in idem*), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 44. punkts.

⁹ Spriedums, 2018. gada 13. decembris, *Sut*, C-514/17, EU:C:2018:1016, 48. punkts.

¹⁰ Spriedums, 2020. gada 11. marts, SF (Eiropas apcietināšanas orderis – Atpakaļnogādes garantija uz izpildes dalībvalsti), C-314/18, EU:C:2020:191, 41. punkts.

pamatu – sodāmības neesamību saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem) un ja tā ir nolēmusi, ka attiecīgajai personai ir jāizcieš iespējamais brīvības atņemšanas sods izpildes dalībvalstī, tad *Rechtbank* ieskatā Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka šīs dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir pienākums vai tās var *a posteriori* lemt, ka sodāmības neesamība par šo nodarījumu neļauj atzīt un izpildīt šo sodu.

- 30 Ir tiesa, ka, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punktu, atšķirībā no Pamatlēmuma 2008/909/TI 6. panta 4. punkta piemērošanas, nepastāv nesodāmības risks, ja izpildes dalībvalsts (kā izpildes valsts) neuzņemas izsniegšanas dalībvalstī piespriedtā brīvības atņemšanas soda izpildi, tomēr [soda] neizpilde izpildes dalībvalstī apdraudētu ar atpakaļnogādes garantiju izvirzīto mērķi uzlabot sociālās reintegrācijas iespējas. Tādējādi pienākums vai iespēja atteikt atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz sodāmības neesamību saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem, Pamatlēmuma 2002/584/TI 5. panta 3. punktam atņem jebkādu lietderīgo iedarbību.
- 31 Atbilde uz trešo jautājumu *Rechtbank* ir būtiska lēmuma pieņemšanai. Apstiprinošas atbildes gadījumā *Rechtbank* varētu pārskatīt savu nodomu neatteikt nodošanu, pamatojoties uz sodāmības neesamību saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem, jo nav garantēts, ka attiecīgā persona iespējamo brīvības atņemšanas sodu varēs izciest Nīderlandē. Noliedzošas atbildes gadījumā *Rechtbank* varētu pieņemt, ka jebkura piespriedtā brīvības atņemšanas soda atzīšanu un izpildi nekavētu sodāmības neesamība saskaņā ar Nīderlandes tiesībām, jo *Gerechthof* (apelācijas tiesa) un ministram ir pienākums *WETS*, ciktāl iespējams, interpretēt saskaņā ar pamatlēmumu¹¹, un Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 1. punktam, kā arī 5. panta 3. punktam ir “prioritāte” pār Pamatlēmuma 2008/909/TI tiesību normām.

¹¹ Skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, *Poplawski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 94. punkts.